

רשות השידור

פעולות ביקורת

נערכה ביקורת על דרכי שילובה של הטלוויזיה ברשות השידור, ועל פעולות ארגוניות, מינהליות ומשקיות של הרשות בתחום הרדיו והטלוויזיה.

פעולות רשות השידור

בדצמבר 1968 נתקבל בכנסת "חוק רשות השידור (תיקון מס. 2), תשכ"ט-1968", שלפיו נכללים שידורי הטלוויזיה בין תפקידיה של רשות השידור. על פי החלטה של ועדת השרים לענייני טלוויזיה מ-13.1.1969 נסתיימו פעולות צוות ההקמה של הטלוויזיה, שבמסגרת משרד ראש הממשלה, והטלוויזיה שולבה ברשות השידור החל בתחילת פברואר 1969. על הפעולות של צוות ההקמה נערכה ביקורת במחצית השנייה של 1968 (ראה דו"ח שנתי 19, עמ' 687).

רשות השידור מקיימת את שידורי ישראל, הכוללים שידורי רדיו ושידורי טלוויזיה. בסוף מארס 1969 נתמנה מנהל כללי לרשות, בהתאם לסעיף 23 לחוק רשות השידור, ובתחילת יוני אותה שנה נתמנו ממונים בפועל על הרדיו ועל הטלוויזיה. התקציב הרגיל של רשות השידור לשנת 1969/770 הועמד על סך 42.5 מליון ל"י מזה 22.5 מליון ל"י לשידורי רדיו ו-20 מליון ל"י לשידורי טלוויזיה. ברשות 1,015 עובדים מהם 485 ברדיו, 175 בטלוויזיה ו-355 עובדים בהנהלה ובשירותים משותפים.

בתקופה פברואר-דצמבר 1969 נערכה ברשות השידור לסירוגין ביקורת על פעולותיה בתחומי הטלוויזיה והרדיו.

טלוויזיה

הפקת תכניות

הטלוויזיה התחילה לשדר לציבור במאי 1968 לאחר תקופה של שידורי ניסוי במעגל סגור. תחילה שודרה תכנית קצרה פעם בשבוע; תדירות השידורים ואורכם גדלו והלכו, ובנובמבר 1969 החלה הטלוויזיה לשדר במשך ארבע שעות בכל יום. כמחצית מוזמן השידורים מיועדת לתכניות, המופקות על ידי הטלוויזיה עצמה, וכמחציתו — לתכניות שהרשות רוכשת.

הטלוויזיה פועלת על פי תכנון עונתי: קיץ וחורף. תכנון החורף לשנת תש"ל נדון במליאת רשות השידור, שהסמיכה את הוועד המנהל לאשרו. האישור ניתן בסוף ספטמבר 1969. השידורים געריים בעברית וערבית, ובהתאם לכך מקיימת הטלוויזיה יחידות נפרדות מקבילות לכל אחת מהשפות: שתי יחידות לשידור חדשות ושתיים לשידור תכניות. יש גם יחידה המטפלת בכל הקשור בסרטים הנרכשים, ובעיקר השאלים מחוץ לארץ. שתי

המחלקות לשידור החדשות שואבות את חומר השידור מכתבים בארץ ומחוץ לארץ ומסוכנויות חדשות שבחוץ לארץ. בדרך כלל מוגשות התכניות לשידור מעל גבי סרטים, שהוסרטו קודם לכן, ורק לעתים רחוקות נערך שידור חי, ממקום האירוע. ההקלטות נעשות באחת מהשיטות הבאות: סרט מצולם עם פסקול מגנטי או אופטי; שני סרטים: האחד נותן את האפקט החזותי והשני את האפקט השמיעתי; וידיאו טייפ: סרט מיוחד המכיל הקלטה מגנטית של שני האפקטים, והניתן לשימוש חוזר, לאחר מחיקת ההקלטה. שידור חי, שמחוץ לאולפן, ניתן לערוך בדרך כלל באמצעות מכונת שידור.

הפקה עצמית

סמוך להקמתה החלה הטלוויזיה להפיק תכניות, במסגרת צוות ההקמה, אולם בהעדר נתונים מרוכזים אין לדעת, באלו דרכים נעשה הדבר, כיצד נבחרו הנושאים ומה היו תהליכי הייצור. מסתבר שכל אחד מבין עובדי הטלוויזיה יכול היה לפעול בדרך משלו. מחמת העדר נתונים אין גם לדעת, אלו תכניות הופקו, ומה מספרן הכולל. מאז אמצע 1969 גיבשה רשות השידור נהלים מסויימים לדרכי ההפקה, וניתנו גם הוראות בכתב; ההפקה העצמית צומצמה במידה ניכרת. עם זאת לא מצא משרד מבקר המדינה, אף לגבי ההפקות, שנעשו בתקופה האחרונה, נתונים, שמהם ניתן ללמוד על שלבי התכנון שלפני ההפקה ועל הפיקוח עליהם במהלך ההפקה.

- מהמסמכים, שעמדו לרשות משרד מבקר המדינה, מתברר שבמהלך ההפקה לא היה פיקוח מספיק על הביצוע לרבות ניצול כוח האדם והשימוש בחומרי גלם, בציוד וב- תחבורה. ביצוען של כמה תכניות נמשך תקופה ארוכה מהסביר: הפקתן של תכניות, שתוכננה לתקופה של חודש ימים, נמשכה 4 - 6 חודשים ויותר.

רק בדצמבר 1969 הושלם נוהל כולל להפקה, שייכנס לתוקפו לאחר אישורה של ההנהלה. באוגוסט 1969 ניתנה הוראה בדבר עריכת סקר ביחידות השונות, שתכליתו מעקב אחר כל התכניות שהופקו מאז הקמת הטלוויזיה. עד מועד סיכום הביקורת לא הושלם הסקר.

- הצוות המפיק תכניות מורכב בדרך כלל ממפיק, במאי ועוזר הפקה. לפי התקן, שהיה צורך להפעילו עם פרסום המכרזים, כפופים המפיקים במישרין למנהלי המחלקות (תכניות וחדשות), ואילו הבמאים ועוזרי ההפקה פועלים במסגרת של יחידות מיוחדות. ביחידת הבמאים היו בעת סיום הביקורת, 15 במאים וביחידת עוזרי ההפקה היו 22 עובדים. להלכה קיימת עוד יחידה - היחידה הדוקומנטרית, הכוללת צוות של מפיקים- במאים, שמתפקידם להפיק תכניות בעבור יחידות אחרות. למעשה התפרקה היחידה, חלק מעובדיה סופח למחלקות החדשות והתכניות, וחלקם לא מצא את מקומו. מלבדם מועסקים על ידי הטלוויזיה במאים מספר, שנתקבלו עוד על ידי צוות ההקמה, ושאינם שייכים ליחידת הבמאים ואף לא ליחידת הדוקומנטרית. נוצר אפוא מצב, שמלבד יחידת- הבמאים המיוחדת נמצאים במאים גם במחלקות השונות, ומאידך - נשארו כמה במאים, שאין להם תעסוקה. הממונה על הטלוויזיה הודיע למשרד מבקר המדינה, שידוע להנהלת רשות השידור על כך, ש-15 במאים בקירוב בטלים ממלאכה. הדבר נובע בעיקר מהתחייבותה של הרשות כלפי העובדים בסמוך להעברת הטלוויזיה לרשות שלא לשנות את מעמדם ותפקידיהם עד לאחר השלמת הפעולות הקשורות בהוצאת המכרזים למשרות בטלוויזיה.

- אין רשות השידור יכולה לקבוע במסגרת הסדרים הנהוגים בה את העלות של כל תכנית. מנהלי היחידות אף אינם יודעים את היקף הסכום שהוקצב, ואת הסכום, שהוצא למעשה, בתחום פעילותם. באחרונה אמנם נדרש כל מפיק להגיש, לפני ההפקה, אומדן

כספי מפורט לתכנית אך לא הוקפד על כך, שהאומדן יכלול אותם שירותים המסופקים על ידי הטלוויזיה עצמה, ביניהם אולפנים, שירותי הפקה, עריכה ומעבדות, שהם פריטים המהווים את עיקר ההוצאה על הפקת תכניות. רק שירותים המסופקים על ידי גורם חוץ מובאים בחשבון באומדן. אין בטלוויזיה מעקב אחר ביצוע האומדנים של ההפקות. באמצע 1969 הנהיגה יחידת החשבונות של הרשות כרטסת מעקב אחר ביצוע אומדני ההפקות, אולם הכרטסת אינה עונה על הדרישות, כיוון שהרישומים בה אינם מלאים.

לדעת הביקורת על הרשות לערוך תחשיב עלות של כל תכנית המופקת באופן עצמי, כדי שאפשר יהיה לקבוע גם מבחינה כספית, באלו מקרים כדאי להזמין שירותים או תכניות מגורמי חוץ; ובאילו עדיף ביצוע עצמי. כמו כן רצוי, שבתיק ההפקה תירשם הערכה של האחראים לתכנית, ואם תכנית שהופקה לא שודרה, יש לרשום הנמקה לכך. במהלך הביקורת, באמצע דצמבר 1969, הונהג תעריפון חדש למחירים של אמצעי הפקה עצמית; הרשות עומדת להנהיג הסדר למעקב אחר גובה ההוצאות הקשורות בהפקה עצמית בה שוואה לאומדן הכספי המאושר. רשות השידור הודיעה למשרד מבקר המדינה, שבתיק ההפקה תירשם הערכת התכנית על ידי הממונה.

תכניות מוזמנות

במקביל לתכניות המופקות על ידי עובדי הרשות מוזמנות מידי פעם בפעם תכניות מגורמים שונים בענף ייצור הסרטים בישראל. בדרך כלל נוהגים היצרנים להציע לטלוויזיה נושאים לתכניות לסדרות של תכניות. על פי הצעת מנהלי התכניות ובאישורו של הממונה על הטלוויזיה נקבעות ההצעות המובאות לפני ועדת ההתקשרויות של הרשות; על ועדה זו הטיל הוועד המנהל לבחון הצעות של מפיקים מן החוץ ולשמש "ועדת מכרזים". הוועדה היא המחליטה בדבר התכניות שיוזמנו ומחירן. לאחר החלטה חיובית על הרשות להתום על חוזה עם הייצרן על תנאי ההפקה ועל המחיר. בהתאם לחוזה מתמנה בדרך כלל מנהל התכניות כאחראי מטעם הרשות, ובסמכותו להחליט על פרטי ההפקה, בחירת המשתתפים, טיב הצילומים ועוד.

עד סוף נובמבר 1969 הוזמנו או אושרו כ-50 תכניות מגורמי חוץ בסכום כולל של יותר ממיליון ל"י. בדיקת החוזים בין רשות השידור לייצרנים העלתה:

- בחלק מהמקרים לא נמצא תיעוד על הבסיס לחישוב המחירים, כפי שנקבעו. הוזמנו תכניות, ושולמה תמורתן, בלא שנערך חוזה או שהחוזה נחתם לאחר שהתכנית הושלמה ואף שודרה.

- לגבי הזמנה בסכום של 390,000 ל"י סוכם, שהטלוויזיה רשאית לבדוק פעם בחודש את התחשיב. הייצרן פעל במשך יותר משנה, השלים כמעט את הסדרה כולה, וקיבל על החשבון יותר מ-300,000 ל"י. הטלוויזיה לא ניצלה את זכותה לבדוק את התחשיב. רק בעקבות הביקורת ביקש מנהל המחלקה הכלכלית של הרשות, בנובמבר 1969, מהייצרן להמציא לו את התחשיב לבדיקה. עד מועד סיכום הביקורת לא נערכה הבדיקה. הייצרן גם התחייב להפקיד בידי הטלוויזיה ערבות בנקאית בסך 30,000 ל"י למילוי התחייבויותיו עד להשלמת ההזמנה. הערבות הופקדה, אולם חוקפה פג בסוף אפריל 1969 והיא לא חודשה עוד. בעקבות הביקורת ביקש מנהל המחלקה הכלכלית של הרשות, בנובמבר 1969, מהייצרן לחדש את הערבות הבנקאית, כנדרש בהסכם.

באוגוסט 1969 הוקמה ועדת התקשרויות חדשה, שגיבשה דרכי פעולה, שיש בהן כדי למנוע הישנות מקרים כגון אלו, שהביקורת הצביעה עליהם.

(1) לפי הערכת הטלוויזיה מסוף ספטמבר 1969, נמצאות ברשותה תכניות מוקלטות — סרטים, בשווי של 2.4 מליון ל"י. לצורך הטיפול בסרטים התחסנתם מקיימת הטלוויזיה שתי ספריות.

— בדיקה באחת מספריות הסרטים העלתה, שהרישומים לא היה בהם כדי לאפשר פיקוח ומעקב מספיקים. בעקבות הביקורת הורתה הרשות, באמצע דצמבר 1969, להקפיד, שייעשו הסדרים להבטחת הפיקוח הדרוש.

(2) עם הקמתה החלה הטלוויזיה בהפקת סרטים לצרכיה ועם זאת החלה גם לשמש גורם לאספקת שירותים לתחנות טלוויזיה בחוץ לארץ, המעוניינות בכיסוי מאורעות באזור, וגם לגורמים מקומיים. עוד באמצע שנת 1968 מסר צוות ההקמה סרטים לגורמי חוץ, אך מחמת העדר רישומים והסדרים מתאימים אין לדעת בבירור, אלו סרטים הועברו לגורמי חוץ. מבדיקת המסמכים עולה, שלפחות שני סרטים הועברו בשנת 1968 לגורמים שונים, אך רשות השידור לא פעלה לאחר מכן לגביית התמורה:

— במסגרת חגיגות העשרים למדינה הפיקה הטלוויזיה סרט על הופעת התזמורת הפילהרמונית. הסרט הועבר לטלוויזיה לימודית בחוץ לארץ. לפי הרישומים לא נתקבלה כל תמורה בעד הסרט. למשרד מבקר המדינה אף לא הומצא הסכם בעניין הנדון. בעקבות הביקורת פנתה הרשות ללקוח, ותמורת הסרט, בסך \$ 2,500, נתקבלה באוגוסט 1969. סרט על האולימפיאדה במכסיקו, שבעבורו שילמה הטלוויזיה 10,000 ל"י בקירוב, נמכר בנובמבר 1968 לגורם פרטי. לפי הרישומים לא נתקבלה תמורה. רשות השידור עושה בעקבות הביקורת לאיתור הקונה ולגביית התמורה.

כדי להסדיר מסירתם של סרטים לגורמי חוץ הוצאו באוקטובר 1968 ובאפריל 1969 הוראות נוהל, אך הן לא קיבלו תוקף מחייב. באפריל 1969 הוטל על מנהל המחלקה לשירותים מינהליים שברשות להכין רשימת מחירים להעתקי סרטים, ובמאי 1969 החליטה ההנהלה, שעד אשר יוכן נוהל של מכירה והשאלה של סרטים, לא יימכר ולא יושאל חומר אלא באמצעות מנהל המחלקה.

— רשימת המחירים עוד לא הוכנה. בתקופה ינואר — ספטמבר 1969 נמכרו, לפי הרישומים שנבדקו, 27 סרטים, או קטעים והעתקים מהם. בהעדר רישום מלא אין לדעת, אם לא נמכרו יותר סרטים. הבדיקה העלתה, שב-17 מקרים לא נגבתה תמורה, ואף לא נעשתה פעולה לגבייתה; בחלק מהמקרים אף לא הוגש חשבון. בעקבות הביקורת עושה רשות השידור פעולות לגביית המגיע ולהכנת נוהל מחייב בתחום הנדון. הוגבר הפיקוח על מכירת סרטים ושירותים, ונעשו צעדים לקראת פיתוח שיטתי של הנושא.

ציוד — רישום, דיווח ופיקוח

הטלוויזיה מחזיקה שני מחסנים: האחד לציוד טכני-מקצועי, והשני — לריהוט, ציוד משרדי וציוד לשירותים. המחסן הטכני מטפל באלפי פריטים מקצועיים בעלי ערך רב, וניהולו היעיל הכרחי להפעלה תקינה של הטלוויזיה. התארגנות המחסנים החלה באמצע 1968 (ראה דו"ח שנתי 19, עמ' 689). בעת הביקורת, באמצע 1969, התחילה הרשות לטפל באיתור הציוד, בהתאם לחשבונות, כדי לרשמו. עד סוף ספטמבר 1969 לא נסתיימה הפעולה, ומשום כך אין בטחון, שהרישומים אמנם מכסים את כל הציוד שנרכש. ברשות השידור אין רישום של ערך הנכסים, אולם לפי הנתונים, שנאספו על ידי הרשות בספטמבר 1969, מגיע ערך הציוד והמלאי (להוציא מבנים) ל-14 מליון ל"י בקירוב.

- עד למועד סיום הביקורת לא הושלמה בדיקת המצאי. בדיקה מסורגת של מספר פריטים שנערכה על ידי משרד מבקר המדינה, העלתה, שהציוד לא היה מסומן, ורק באחרונה הוחל בסימונו. קיים פיגור של מספר חודשים ברישום. פריטים נרשמו ללא פירוט, אחרים לא נרשמו כלל. נתגלה חוסר של פריטים, ביניהם פריטים בעלי ערך רב; לגבי פריטים אלה לא ביררה רשות השידור את הסיבות לחסרונם.

- מן הראוי היה לקבוע רמות מלאי אופטימליות לכל פריט שיש להחזיק במלאי, בהתאם לאורך החיים של הפריט, והזמן החולף מהזמנת הפריט ועד לקבלתו בהתחשב גם בכך, שחלק גדול מהציוד הוא מתוצרת חוץ. רמות המלאי הרצויות עוד לא נקבעו.

נסיעות

בדו"ח שנתי 17 (עמ' 693) העיר מבקר המדינה על ליקויים, שהועלו בדרכי השימוש במוניות על ידי עובדי רשות השידור. בין השאר צוינו הליקויים הבאים: הזמנת מוניות מתחנה קבועה אחת, אף אם היא הייתה רחוקה ממקום הימצאו של המזמין, דבר שייקר את הנסיעה; חוסר פיקוח על תנועתם של שוברי הנסיעה, המשמשים כאמצעי תשלום בעבור הנסיעות; תשלומים לחברות מוניות ללא אפשרות של בדיקת מחירי הנסיעה. רשות השידור הודעה בנובמבר 1966, שהערות הביקורת ישמשו כחומר מנחה נוסף לניהול ענייני התחבורה שלה. הביקורת, שנערכה במחצית השנייה של שנת 1969 ברשות השידור, העלתה, שהמצב בטלוויזיה אינו משביע רצון.

בידי הטלוויזיה שלוש מכוניות נוסעים, המשמשות להסעת העובדים המקצועיים על ציודם. המכוניות עומדות בעיקר לרשות צוותות צילום, היוצאים בתפקיד אל מחוץ לעיר. כל אחת ממכוניות אלו עוברת בממוצע כ-5,000 ק"מ בחודש. בנוסף על כך אושר ל-54 מעובדי הטלוויזיה השימוש ברכבם הפרטי במסע כוללת של כ-400,000 ק"מ לשנה. לשנת 1969/70 נועד בתקציב הרשות סך 550,000 ל"י להחזקת רכב ונסיעות בארץ; ההוצאה של הטלוויזיה בתחום זה מגיעה ל-30,000 ל"י בחודש בממוצע.

- משרד מבקר המדינה הביא לידיעת רשות השידור כמה ליקויים בתחום השימוש ברכב. על אף התיקף הגדול של הנסיעות לסוגיהן אין בטלוויזיה — כפי שגם אין ברדיו — הוראות נוהל בכתב בדבר דרכי ההסעה לעובדים. בידי עובדים נמסרו טופסי התחייבות, התומים על החלק, למילוי ומסירה לחברות המוניות כתמורה בעבור נסיעותיהם; בעקבות הביקורת תוקן ליקוי זה. בבדיקה מסורגת הועלו מקרים מספר, שעובדים, שהשתמשו ברכב הרשות, קיבלו במסגרת התשלומים עבור השימוש ברכבם הפרטי גם תשלומים עבור נסיעות, שנעשו ברכב הרשות. כמה עובדים, שאושר להם שימוש ברכבם הפרטי תמורת תשלום לפי ק"מ, לא השתמשו ברכבם, אלא נהגו להשתמש בהיקף ניכר גם במוניות. בעקבות הביקורת בודקת הרשות מקרים אלה. עובדים המשתמשים ברכב הרשות, לא דיווחו כדבעי על פרטי נסיעותיהם — מטרותיהן, מרחקיהן והשימוש בדלק. עובדים, שהשתמשו — כפי שמתירות ההוראות במקרה של מילוי תפקיד — ברכב הרשות בימי מנוחה, לא דיווחו על כך. רוב העובדים, שנסעו במכוניותיהם, דיווחו על נסיעותיהם ללא כל פירוט.

אש"ל וכיבודים

- עובדי הטלוויזיה נהגו להוציא על אש"ל סכומים גבוהים בהרבה מאלה הנקובים בהוראות לעובדי המדינה, החלות גם על עובדי רשות השידור. במסגרת האש"ל שולמו גם הוצאות, שההוראות אינן מתירות תשלום בעבורן. אשר לכיבודים, העלתה ביקורת

מסורגת מספר ניכר של מקרים, שלחשבונות לא צורף פירוט שמותיהם של מקבלי האירות. נמצאו גם מקרים מספר של תשלומים כפולים בעד ארוחות. בעקבות הביקורת בודקת הרשות את המקרים שהועלו, והורתה על הגברת הפיקוח בתחום זה.

הטיפול בסילוק חשבוניות

בדו"ח שנתי 19 (עמ' 689) קבע מבקר המדינה, שהמסמכים בענייני כספים נתעכבו זמן ניכר בצוות ההקמה ובגזברות משרד ראש הממשלה, וכתוצאה מכך היו פיגורים בתשלומים לספקים ולעובדים. באפריל 1969 מינה החשב הכללי שתי ועדות, בהרכב נציגים של אגף החשב הכללי, משרד ראש הממשלה ורשות השידור, שמתפקידן לבדוק את התביעות ולאשרן לתשלום.

- מתלונות, שהגיעו במשך שנת 1969 למשרד מבקר המדינה, נתברר, שהפיגור בסילוק החשבוניות, שנגרם מחמת ההסדרים, שהיו קיימים לפני שילוב הטלוויזיה ברשות השידור, עוד לא חוסל, ושחשבוניות על שירותים וציוד, שסופקו עוד ב-1968, עוד לא סולקו, או סולקו רק כעבור שנה ויותר.

רדיו

שידורי הודעות

ברדיו נוהגים לשדר במועדים קבועים - בדרך כלל בסיום מהדורות החדשות - הודעות אינפורמטיביות לציבור, לפי בקשת משרדי ממשלה, מוסדות וארגונים ציבוריים (אשר לפרסומות בעלות אופי מסחרי, מזמינה אותן חברת "שירותי פרסומת בשידור" בלבד, והן משודרות בתכניות של הגל הקל, ראה דו"ח שנתי 13, עמ' 69, ודו"ח שנתי 18, עמ' 626). ההודעות לציבור נמסרות בכמה שפות, ובעיקר בעברית ובאידיש. רשות השידור מעוניינת בניצול מירבי של הזמן הפנוי העומד לרשות הרדיו במסגרת מהדורות החדשות, כדי לשדר הודעות אלה, המכניסות לה סכומים לא קטנים. מחיר השידור היה עד סוף שנת 1968 15 ל"י לכל הודעה של 25 מלים או חלק מהן, ומתחילת 1969 20 ל"י להודעה. מספר ההודעות המשודרות עולה על 1,000 בחודש; וההכנסה השנתית ממקור זה מסתכמת ברבע מליון ל"י בקירוב.

- לא התנהל רישום נאות של ההזמנות לשידור הודעות ואף לא של הודעות ששודרו. כתוצאה מכך לא היו בידי רשות השידור נתונים על מספר ההודעות ששודרו ועל אלה שלא שודרו, ואין אפוא לדעת, אם אמנם חויב חשבון הלכות בעד כל הודעה החייבת בתשלום.

מופעים פומביים

במסגרת תכניתיה מקיימת רשות השידור באולמות ציבוריים סדרות של מופעים פומביים. מופעים אלה משודרים ברדיו אם בשידור חי ואם בשידור מוקלט. את המופעים מבצע המנגנון של רשות השידור, הנעזר באמנים מן החוץ; אלו משתתפים במופעים תמורת תשלום. המופעים כוללים קונצרטים סימפוניים וקאמריים, שירה בציבור ומופעים אחרים. רשות השידור מוכרת חלק מן המופעים למוסדות וארגונים, וחלק היא מבצעת על חשבונה באופן עצמי: היא שוכרת את האולם, מממנת את הפרסום, ומדפיסה ומפיצה כרטיסי כניסה. בשנת 1968/69 קיימה הרשות, לפי הנתונים שבתיקיה, 80 מופעים פומביים: 42

מהם נמכרו לגורמי חוץ בסכום כולל של 49,000 ל"י, ו-38 הנותרים הכניסו לשירות ממכירת כרטיסי כניסה כ-55,000 ל"י.

דרכי ארגון המופעים הפומביים על ידי הרשות נבדקו בשנת 1966, וממצאי הביקורת פורסמו בדו"ח השנתי 17 (עמ' 688). מבקר המדינה העיר בדו"ח האמור על העדר נהלים בדבר אופן ביצוע המופעים, והצביע על הצורך בקביעת סדרי ההתקשרות עם מוסדות וגופים ותנאי התשלום. בנובמבר 1966 מונתה ועדה פנימית לקביעת נהלים.

- עד למועד סיום הביקורת לא הושלמה מערכת הנהלים. הוועדה דנה מדי פעם בפעם בעניין. בשנת 1968 דנה בקביעת מחירים למכירת מופעים פומביים ובמחיר כרטיסי כניסה למופעים מאורגנים על ידי רשות השידור עצמה, אך בהעדר מערכת נהלים מושלמת, לא היו דרכי הפעולה מניחים את הדעת: ארגון המופעים ומכירתם, הזמנת שירותים, דיווח על עריכת המופעים, ולרוב גם גביית התמורה נתונים בידי עובד אחד — דבר הנוגד את סדרי הבידוק. מלבד הדו"ח החודשי של אותו עובד, אין להנהלת הרשות נתונים על המופעים העומדים להיערך, או על אלה שכבר נערכו. אשר לקביעת התמורה בעד המופעים הועלה בביקורת מסורגת, שנמכרו מופעים דומים למוסדות במחירים שונים, בלא שנרשם הסבר לכך.

באוקטובר 1969 הודיעה רשות השידור למשרד מבקר המדינה, שהיא עומדת לבטל את ריכוז הסמכויות בידי עובד אחד, ושמחירי המופעים ייקבעו על ידי המחלקה הכלכלית שברשות.

על הצורך בקביעת נהלים בענין חלוקת כרטיסי חינם למופעים פומביים על ידי רשות השידור עמד מבקר המדינה עוד בעבר (ראה דו"ח שנתי 14, עמ' 120, ודו"ח שנתי 16 עמ' 139). בדצמבר 1965 הודיעה רשות השידור למשרד מבקר המדינה, שכרטיסים אלה ניתנים רק בסמוך למועד המופע, לאחר שמחברר היקף הביקוש להם במכירה.

- גם בשנת 1968/69 המשיכה רשות השידור לחלק כרטיסי חינם למופעים, בשיעור ניכר, עוד לפני מסירת הכרטיסים למכירה. המדובר היה גם במופעים, שכל הכרטיסים, שנועדו למכירה, נמכרו. בידי הרשות לא הייתה בכל מקרה, רשימה מפורטת של מקבלי כרטיסי ההזמנה חינם.

אגרת רדיו — פטור מתשלום

לפי תקנה 11(2) (ח) לתקנות הטלגרף האלחוטי (מקלטי רדיו), תשי"ז — 1957, חל פטור מאגרת רדיו לגבי מקלט המותקן או מוחזק, לדעת מנכ"ל משרד הדואר או מי שהוסמך על ידיו, על ידי עובד מדינה או לטובתו לשם מילוי תפקידו. בתקנה 7 לתקנות רשות השידור (אגרת החזקת מקלטי רדיו) תשכ"ז — 1966, שבאו במקום התקנות האמורות*, נקבע הפטור על מקלט רדיו, שלדעת מנהל רשות השידור הוחזק על ידי עובד קבוע של רשות השידור מטעמה.

- בנובמבר 1965 החליט הוועד המנהל של רשות השידור לפטור מאגרת רדיו את העובדים הקבועים של קול ישראל. הרשות הודיעה למשרד מבקר המדינה, שלדעתה יש לראותם בבחינת מחזיקי מקלטים מטעם הרשות, בדומה לפקידים נדרשים לעניין רכב. בינואר 1966 החליטה ועדת הכספים של הרשות לפטור מתשלום האגרה גם עובדי רשות

* במקום תקנות אלה באו בחוקף מ'1.1.1970 תקנות רשות השידור (אגרת החזקת מקלטי רדיו וטלוויזיה) תשל"ל—1970; גם לפי תקנות אלה נשאר בעינו ההסדר, כפי שתואר לעיל.

השידור, שפרשו לגימלאות. בינואר 1968 החליט הוועד המנהל להחיל את הפטור גם על כ-40 עובדים זמניים. הרשות הסבירה, שלפי המוסכם בינה לבין האיגוד המקצועי, עובדים אלה מכונים "זמניים" בגלל עיכוב באישור תקן חדש, והם לדעתה עובדים קבועים מבחינת חובותיהם וזכויותיהם. הפטור מקיף את עובדי רשות השידור בלא הבחנה, בין עובדים המחזיקים מקלט רדיו במעונם מטעמה של הרשות לבין עובדים אחרים. עד סוף 1968 אושר פטור לכ-500 עובדים קבועים, עובדים זמניים ועובדים שיצאו לגימלאות.

בשתי התקנות האמורות מדובר בעובדים — פעם בעובדי המדינה ופעם בעובדי רשות השידור — ולכן נוגדת, לדעת הביקורת, החלטתה של ועדת הכספים של הרשות להעניק את הפטור גם לעובדים שפרשו מהשירות, את התקנות. רשות השידור הודיעה למשרד מבקר המדינה, שבעניין זה תנהג בהתאם לדעת הביקורת. אף לא נראה, על אף הסברי הרשות, בסיס להחלטה מינואר 1968 להעניק את הפטור לעובדים זמניים, כל עוד לא הועברו למעמד של עובדים קבועים. גם ההסדר של מתן פטור כללי לעובדים הקבועים של הרשות, אינו מתיישב, לדעת הביקורת, עם התקנות המעניקות את הפטור, רק כאשר המקלט מוחזק מטעם הרשות.

רשות השידור - ארגון ונהלים

מבנה ותפקידים

שילוב הטלוויזיה ברשות השידור גרם קשיים ביחסים שבין הרשות לבין העובדים, ולעיכובים בקביעת המבנה הארגוני, התקן ותשבוץ העובדים. עוד ביולי 1968 החליט הוועד המנהל של רשות השידור להקים ועדת תקן, שתפקידה לקבוע תקנים ודרגות לעובדי הטלוויזיה, שכמעט כולם במעמד ארעי, מתוך הנחה שבעתיד הלא-רחוק תשתלב הטלוויזיה ברשות השידור. לוועדה מוגו נציגים של הגופים, שיש להם נגיעה לנושא: של רשות השידור, של משרד האוצר, של נציבות שירות המדינה ושל צוות ההקמה של הטלוויזיה. למעשה הסתפקה הוועדה בקביעת שכרם של עובדים במקצועות השונים וקבעה מספר דרגות לכל מקצוע. ההסדר היה ארעי עד 31.3.1969, הוא מועד, שבו היה צריך לאשר את התקן ולפרסם מכרזים לאיש התפקידים בהתאם לתקן. בנובמבר 1968 קבעה ועדת השרים לענייני טלוויזיה מבנה כללי לרשות השידור, לרבות הטלוויזיה. באמצע דצמבר 1968 מינה הוועד המנהל של הרשות ועדה מנחה בענייני מבנה ותקנים, בהרכב נציגים של הרשות, נציבות שירות המדינה, משרד האוצר וצוות ההקמה של הטלוויזיה. במקביל הוזמן בנובמבר 1968 מהמכון לפירוי העבודה והייצור ניתוח עיסוקים בטלוויזיה. המכון קבע יותר מ-100 סוגי עיסוקים. בהתייעצות עם צוות של היועצים הזרים בענייני טלוויזיה ובאישור הוועדה המנחה עובד מבנה לטלוויזיה לפי הנחיות ועדת השרים.

המכרזים למשרות בטלוויזיה לא פורסמו במועד שנקבע, לאמור עד 31.3.1969. המועד המשוער החדש לפרסום המכרזים נקבע או לסוף יולי 1969 והוסכם עם העובדים הארעיים, שרק אלה, שנתקבלו בטלוויזיה לפני 20.3.1969, יהיו רשאים להגיש מועמדותם למכרזים הפנימיים העומדים להתפרסם; העובדים האחרים יודקקו למכרזים חיצוניים. עוד הוסכם, שבמעמדם ובתפקידיהם של העובדים לא יחול שינוי, עד שיפורסמו המכרזים. במארס 1969 מינה השר הממונה על ביצוע חוק רשות השידור ועדה, שהוטל עליה לקבוע דירוג למשרות שבתקן. מסקנותיה של הוועדה עוררו חילוקי דעות, ובספטמבר 1969 הסכימו הצדדים למנות בורר יחיד. בעקבות זאת נדחתה בפעם נוספת קביעת הדירוג למשרות. המכרזים הפנימיים פורסמו באמצע דצמבר 1969.

הוראות נוהל

בדו"ח שנתי 17 (עמ' 688) הדגיש מבקר המדינה, שלביצוע עבודה תקינה ברשות השידור הכרחי לקבוע הסדרים מינהליים הכוללים הנחיות מקיפות בכתב. הסדרים אלה היו לקויים בחסר: תחומים מסוימים, כגון ענייני משמעת, הגדרת תפקידים וסמכויות וסדרי מינהל, לא נקבעו בכתב.

בדצמבר 1968 ניגשה רשות השידור להכנת מערכת מקיפה של הוראות נוהל, ובמאוס 1969 מינה המנהל הכללי של הרשות ועדת פנימית לצורך זה. ועדה זו לא נתכנסה מאז סוף אפריל 1969. במחצית השנייה של 1969 הוטלה הכנת הנהלים על שני עובדים של הרשות, והם נמצאים עתה בשלבי הכנה.

שיפוט משמעותי

בדו"ח השנתי 17 (עמ' 689) נאמר, שהוועד המנהל של רשות השידור פעל מאז 1966 לכינון שיפוט משמעותי לעובדי רשות השידור, אך הצעותיו לא אושרו בוועדת השרים לענייני חקיקה. היו מקרים, שנתמנו ועדות בירור וחקירה, והוחלט להעמיד בפני בית דין משמעותי עובדים, שנאשמו בעבירות שונות, אולם בהעדר שיפוט משמעותי לעובדי הרשות, המשיכו העובדים בעבודתם, ועדיין לא נתנו את הדין. ביקורת מעקב, שנערכה בתחילת דצמבר 1969, העלתה, שהוועד המנהל של רשות השידור המשיך לפעול למען החלת חוק שירות המדינה (משמעת), תשכ"ג—1963, בתיאומים המתחייבים, על עובדי הרשות. עם זאת הוא היה סבור, שמן הדין שעובדי הרשות יהיו כפופים לשיפוט של בית דין עצמאי ולא של בית הדין לעובדי המדינה. בעניין זה התנהלו דיונים בוועדת השרים לענייני חקיקה. במשך התקופה קרו מקרים נוספים של הפרת משמעת על ידי עובדי הרשות. מוסדות הרשות טיפלו בחלק מן המקרים, ובחלק התעכב הטיפול עד לכינונו של בית הדין המשמעותי. ביולי 1969 פורסמה הודעה בילקוט הפרסומים, בעקבות החלטת הממשלה ובאישור ועדת העבודה של הכנסת, שחוק שירות המדינה (משמעת) יחול על עובדי הרשות בשינויים המתאימים, וביצוע החוק הוטל על השר הממונה על ביצוע חוק רשות השידור. בכך נתקבלה עמדתו של הוועד המנהל. חברי בית הדין, שעל פי החוק ימוגו על ידי שר המשפטים, עוד לא מוגו.